

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי מרדכי שרגא פייביש פרידמאן זצוק"ל האדמו"ר הזקן מהוסיאטין בן זקוניו של הרבי הקדוש רבי ישראל מרוזין זצוק"ל נסתלק כ"ב אייר (תרנ"ד)

הרבי הקדוש רבי מנחם נחום משטפנשט זצוק"ל, העיד על אחיו הקדוש רבינו מהוסיאטין זצוק"ל, שבעת אמירתו 'שמע ישראל' יש בכוחו להחיות מתים. כששמע על כך בנו של רבינו, הרבי הקדוש רבי ישראל מהוסיאטין זצוק"ל, הוא העיד שאכן נכונים הדברים.

וסיפר, שפעם אחת חפרו בור עמוק בחצר הקודש בהוסיאטין, ואחד מאנשי החצר הגיע לראות ולבדוק את הבור אם הכל נעשה כראוי, הוא קשר את עצמו לחבל הקשור סביב הבור, והשחיל עצמו לתוך הבור. פתאום נשבר החבל העליון של הבור, וניתק את החבל, והאיש נפל מגובה רב לקרקעית הבור. מהומה רבה נעשה בחצר, כשהצליחו להוציא את האיש, ראו שלדאבון לב לא נשאר בו רוח חיים. רצו מהר אל הרבי לספר לו מה שקרה, הרבי לקח את הדבר מאוד ללבו שדבר נורא כזה יקרה בחצירו, והסוף היה שהיהודי קם לתחיה ונשאר בחיים!

*

עוד סיפור של תחיית המתים, סיפר אחד מחסידיו הוסיאטין, הרב החסיד רבי יהושע מבארוילוב. הוא היה עובד בריחיים, בלילה אחד עלה אחד הפועלים הנוכריים על הסולם, והוא נפל ארצה ומת בתוך הבית ריחיים. מקרה עצוב כזה היה בימים ההם בארץ רוסיה סכנה גדולה לכל היהודים.

רבי יהושע בגודל אמונתו התמימה ברבו הקדוש מהוסיאטין, סגר את עצמו בחדרו, ושם נלגד עיניו תמונת רבו הקדוש, והסיח דעתו לגמרי מכל שאר הענינים. אחרי חצי שעה הוא יצא ממדרו וניגש אל הפגר השוכב ללא רוח חיים, ויבט בו, והנה נדמה לו כי השתנו פניו לטובה.

רבי יהושע שב לחדרו כששוב הצורה הקדושה לנגד עיניו, ושוב יצא להסתכל על הגוי, וכך עשה במשך שעות אחדות, כשבכל פעם הוטב מצבו של הגוי עוד ועוד, עד שקם על רגליו כאחד האדם! בלי שום רופא ובלי שום פעולה טבעית, רק בכח ההתקשרות אל רבו, זכה להיושע מן הצרה שנחתה על ראשו. לבד מעצם המופת של הרבי, גם רואים מזה גדל אמונתם והתקשרותם של חסידיו הוסיאטין ברבם הקדוש.

*

כשרבינו מהוסיאטין זצוק"ל ניגש לעבודת עריכת השולחנות, ראו החסידים בחוש שהוא שרוי אז בעולמות העליונים, וזה הפיל פחד ומורא על כל החסידים. וכפי שתיאר נכדו הרבי הקדוש האהלי יעקב מהוסיאטין זצוק"ל, 'במשך הסעודה התעמק פעמים אחדות במחשבותיו, והתעמקות הזאת היתה כעין עליית נשמה, ראשו סמוך על ידו, והאצבעות התדפקו בלי הרף על מצחו, עיניו פתוחות והבבות נעלמות כליל תחת השמורות העליונות, ורק הלבון נראה החוצה. ולא פעם אחת אשר התייצב זבוב על פניו והתהלך כה וכה ועבר גם את עיניו, והוא לא גרש את הזבוב, אף לא הניד עפעף.'

למי הבטיח מרא דארעא דישראל הצלחה ושפע של עשירות

התלמידי חכמים הם כליו של הקב"ה ממש

הפסוק בפרשת כי תצא (דברים נג, כה), כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך ואל כלך לא תתן. ופירש רש"י, כי תבא בכרם רעך - בפועל הכתוב מדבר. ואל כלך לא תתן - מכאן שלא דברה תורה אלא בשעת הבציר, בזמן שאתה נותן לכליו של בעל הבית, אבל אם שכרו לעדור ולקשקש, אינו אוכל.

המקור לדברי רש"י, הוא הגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ פז:), ואל כלך לא תתן, בשעה שאתה נותן לכליו של בעל הבית אתה אוכל, ובשעה שאי אתה נותן לכליו של בעל הבית אי אתה אוכל.

נספר על זה סיפור נפלא, בשנת תרצ"ב בעת ביקורו של הרבי הקדוש רבי יואל מסאטמאר זצוק"ל, בעל הדברי יואל ויואל משה ועוד, בארץ ישראל, התאכסן הרבי במלון רחנברג בירושלים. ביום מן הימים הגיע משלחת מטעם העדה החדדית אל הרבי, בראשות מזכיר העדה הרה"ג רבי ראובן שלמה יונגריץ, ומוהר"ר שמואל זאנוויל שפיצר, ומוהר"ר רפאל קצנבלוגן, והתפתח ביניהם שיחה ארוכה ומעניינת.

הרבי מסאטמאר התעניין ורצה לשמוע מהם פרטים ועובדות על מרא דארעא קדישא מרן הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד גאב"ד ירושלים זצוק"ל, שנסתלק באותה שנה, ביום י"ט אדר ב' תרצ"ב. הר"ד זאנוויל שפיצר סיפר לרבי, שמרן הגר"ח זוננפלד היה נוהג להבטיח הבטחה מפורשת לנדיבים התומכים בכלל שומרי החומות, שיזכו להצלחה בפועל בכל מעשי ידיהם ולשפע של פרנסה.

הרבי מסאטמאר זצוק"ל הביא תיכף ומיד מקור נפלא לזה, ואמר הסבר נפלא שלא נמצא בשום מקום, מה נשתנה מצות צדקה והחזקת עניים תלמידי חכמים מכל המצוות כולן, אשר היום לעשותן ומחר לקבל שכרם (עירובין כב.), כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין ט:), ואסור לנסות את ה', כמו שנאמר (דברים ו, טז) לא תנסו את ה'.

ורק לגבי מצוות צדקה זוכים מיד לעשירות בעולם הזה, עשר בשביל שתתעשר (תענית ט.), ומותר לנסות את ה' בזה, כמו שנאמר (מלאכי ג, ט), הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בביתי 'ובחונני נא בואת' אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והירקותי לכם ברכה עד בלי די. ויש להבין למה נשתנה מצוה זו מכל שאר המצוות.

וביאר הרבי, על פי מה שמבואר בגמרא בדף היומי שלנו ובדברי רש"י בפרשת כי תצא, שהפועל בכרם אסור לו

לאכול מאומה מפירות הכרם, למרות שהוא עובד שם ועושה כל מיני מלאכות לטובת הכרם, בכל זאת אין לו רשות ליהנות מפרי הכרם. רק אימתי התירה לו התורה לאכול מענבי הכרם בשעת עבודתו, אך ורק בשעת עבודת הבצירה בלבד, בשעה שהוא בוצר את ענבי הכרם, וְשָׂם אוֹתָם לְתוֹךְ כְּלָיו שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, רק אז מותר גם לפועל לאכול מפרי הכרם כפי אוות נפשו.

ועל פי זה מובן שפיר - סיים הרבי מסאטמאר את דבריו, בכל העבודות שאנו עובדים להקב"ה, השכר מזומן לנו רק לעולם הבא. אבל מצוות צדקה שאנו נותנים לתלמידי חכמים עניים, שהם כליו של הקב"ה ממש, לכן בשעה זו שאנו נותנים לכליו של הקב"ה, בדין הוא שיתן אז שפע רב גם לתוך כליו של הפועלים והעובדים. ולכן מצוות צדקה שאני משאר המצוות, שמקבלים עבורה שכר גם בעולם הזה.

זהו המקור למנהג של הגר"ח זוננפלד, להבטיח לנדיבים הצלחה ושפע של פרנסה, כי הרי הנדיבים נותנים לכליו של הקב"ה שהם התלמידי חכמים, ולכן מובטח להם שהקב"ה יתן גם להם שפע לתוך הכלים שלהם.

דיבורי התפילה נחשבים כמעשה

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ צ:), עקימת פיו הויא מעשה. הרבי הקדוש רבי דוד מסקווירא זצוק"ל אמר על הפסוק (דברים ה, יח), וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, ותרגם אונקלוס, אַרְי הוּא יְהִי לְךָ יְצִיָּה לְמַקְנֵי נְכֻסֶיךָ. אני לא יכול לשכוח כמה אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי בן רבי בנימין קובלסקי זצ"ל, ה'אנא עבדא', בָּצַר בפסוק זה ובתרגום.

שואל הרבי מסקווירא, מאחר שכן הוא, שכל פרט ופרט שהואדם עושה הוא רק בכח השי"ת, ואפילו העצות והמחשבות איך ומה לעשות הכל בא מכח השי"ת, אם כן במה נחשב עשיית האדם לעשייה שיוכל לקבל עליו שכר.

וביאר הרבי זצוק"ל על פי הגמרא בדף היומי שלנו, עקימת פיו הויא מעשה, והיינו דכשהאדם עוקם את פיו לְדַבֵּר, זה נחשב כאילו עשה בזה מעשה. אם כן שפיר נחשב עשיית האדם לעשייה, מאחר שהאדם מתפלל לה' ומוציא מפיו דיבורי התפילה, לבקש מהשי"ת שיצליח בכל עניניו, וזהו חלק העשייה של האדם.

לבקש
מהשי"ת
שיצליח
בכל עניניו

צדיקים היו אומרים, נאך יום טוב, זה נאך מהיום טוב. המילה 'נאך' באידיש יש לזה שתי משמעויות, נאך זה עוד, 'נאך' זה אחרי. אחרי יום טוב, זה עוד מהיום טוב, לא נפרדים מהחג. בורא עולם האיר לי ביום טוב ווארט עצום בדרש, בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, חכיתי להגיד את זה בשביעי של פסח, לאיש קדוש צדיק נסתר, צדיק יסוד עולם, ומאד שמח ושיבח את הווארט. קראנו בתורה הקדושה בשביעי של פסח פרשת בשלח (שמות יד, כב), והמים להם חומה מימינים ומשמאלם, אין מים אלא תורה, התורה הקדושה זה חומה, זה מגן על האדם מכל צער וצרה ומצוקה. המשנה באבות (פ"ג מ"ה), כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"מ דף סז, כ"ז ניסן תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק אדמו"ר מקאמרנא שליט"א

הגמרא במסכת יומא (לח:), ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, ראה הקדוש ברוך הוא צדיקים מועטיין, עמד ושתלן בכל דור ודור. במדרש תנחומא פרשת בשלח (י), שצדיק אחד לפניו שקול כנגד כל העולם. הגמרא במסכת תענית (י, ט), דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה.

בזכות אבותי זכיתי היום לזכות שאני משתוקק לזה מעל שנה, להיות במחיצת הצדיק, כל רז לא אניס ליה, נגלה נסתר, כל התורה כולה, המקובל, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מקאמרנא שליט"א. בזכות המצוה החביבה של ברכת אילנות, שמרן הרבי שליט"א מקפיד לברך ביום ראש חודש ניסן, זריזים מקדימים למצוות, מצוה גוררת מצוה, זכיתי לשוחח שעה ארוכה עם הרבי שליט"א בדברי תורה.

הרבי שליט"א מעיין המתגבר בתורה, זכה לינוק מקדושי עליון שרפי מעלה, מרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל, מרן הרבי הקדוש מבעלזא זצוק"ל, שר התורה מרן הטשבינער רב זצוק"ל, שליווה את מרן הרבי שליט"א אחרי שנבחן אצלו בימי בחורותו על כמה מסכתות בש"ס.

אם הרבי היה גר בבורו פארק או בוויילאמסבורג שבארה"ב, אלפי אנשים היו רצים להיות במחיצת הצדיק, אבל הרבי שליט"א ברוב הענווה גר בשכונה שקטה, בארזי הבריה בירושלים. כמה קדושה, כמה אידישקייט, כמה תורה, כמה חסידות מופץ משם, ומשפיע על כל העולם כולו.

יום ראש חודש ניסן, יום ראשון של בין הזמנים, בחורים צעירים יגיעים בתורה בבית כנסת, כאילו שזה היה באמצע הזמן. הרבי שליט"א אחרי ברכת האילנות ברוב עם, מברך את הציבור החשוב, מ'זאל זוכה זיין איבער אַ יאָהר ווייטער געוונטער הייט - שנזכה בשנה הבאה שוב לזכות בבריאות איתנה לברכת האילנות.

לפני ברכת האילנות הרבי ממתין לזקן ישיש, שכן טוב, שעוד זכה להכיר את הרבי הקדוש בעל השומר אמונים זצוק"ל, הרבי רבי שלומק'ה מזוועהיל זצוק"ל, ועוד ועוד ועוד, רבי אשר אלטר גלויברמן שליט"א.

אחרי ברכת האילנות זכיתי ללוות את הרבי שליט"א חזרה לבית כנסת, ולשוחח ארוכות על ענין ברכת האילנות. הרבי מזכיר ספר הקדוש שער הגלגלים, ספר שאין לי בזה שום הבנה, שבחודשים ניסן אייר סיון, יש עליה לצומח, ולכן סובר מרן החיד"א זצוק"ל, שבשלשה חודשים אלו ניתן לעשות ברכת האילנות. הרבי מוסיף שיש קייד - דיון בפוסקים, שאם יש לאילנות לבלוב, אפשר לברך כל השנה ברכת האילנות.

הרבי כידוע היה דבוק בכל נימי נפשו בזקנו הקדוש, הדיין הנודע הפוסק כבוד קדושת רבי ישראל יצחק רייזמאן זצוק"ל. הרבי מספר לי, שהוא נהג לברך ברכת האילנות בחול המועד, והוא היה מוסיף אחרי המעמד, ס' זאל זיין אַ תיקון פאר אַלע נְשָׁמוֹת - שזה יהיה תיקון לכל הנשמות.

אמרת לרבי, שאולי הסיבה לזה, מפני שהסבא קדישא רצה לברך ברכת האילנות בבגדי שבת, כמו קידוש לבנה שמברכים במוצאי שבת. הוספתי שמורי ורבי אביהם של ישראל, מרן הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, היה נוהג ללוות בגדי שבת כשיצא לברך ברכת האילנות. הרבי מספר לי שהוא פגש את אביו, מרן הרבי הקדוש בעל הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל בצפת, ביומא דהילולא קדישא של רבינו האר"י הקדוש.

הרבי מספר לי שהוא זכה להיות בביתו של מרן הרבי הקדוש בעל האמרי אמת מגור זצוק"ל. אביו של זקנו רבי נתנאל זצוק"ל זכה לשמש את מרן הרבי הקדוש בעל החידושי הר"ם מגור זצוק"ל. הרבי מספר, שבכל ראש חודש, זקנו רבינו רבי ישראל יצחק זצוק"ל, היה מגיע לבקר את מרן הרבי הקדוש בעל הבית ישראל מגור זצוק"ל. הרבי ראה את צדיק יסוד עולם מרן רבי שלומק'ה מזוועהיל זצוק"ל, מחכה לנסוע לכותל.

זכיתי ללוות את הרבי שליט"א מהבית כנסת, לביתו נאוה קודש, ולהתפלפל על חשיבות מצוות לווייה, הרבי מזכיר זוהר הקדוש, ומכבד אותי בביתו במאור פנים שאין דומה לו, כאילו שזה לא ערב פסח. הרבי מתעניין על השיעורים בדף היומי, על גיליון מתיקות הדף היומי. זכיתי להעניק לרבי שליט"א את ספרי 'מתיקות הדף היומי', בכמה רגעים הרבי דפדף בכל הספר, שמחה גדולה ועצומה היה לרבי, למצוא ווארט מזקנו הרבי הקדוש מקאמרנא זצוק"ל בספר.

הרבי מבקש מנכדו שביבי לי ספר מסכת אבות 'נוצר חסד המבורא' של קאמרנא, הרבי שליט"א טורח לכתוב לי הקדשה חמה, קטנתי מכל החסדים, כל התוארים שהרבי כתב, אני לוקח את זה בסייעתא דשמיא ככרחה לעתיד, להיות ראוי לכל מה שהרבי כתב.

די לקרוא בספר את ההקדמה שהרבי שליט"א כתב, בשביל להתעורר בתשובה ויראת שמים. הספר הוא של זקינו שר בית הזוהר, רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין מקאמרנא זצוק"ל. יש בספר פרד"ס, פשט, רמז, דרש, סוד. כמה אני מודה לבורא עולם על הזכות לקבל כזה ספר, וכמה זה מענינא דיומא, שמתחילים ללמוד בשבת קודש פרשת אחרי, סמוך ונראה לאסרו חג של חג הפסח, פרקי אבות, דבר בעתו מה טוב.

הרבי שליט"א ברוב טובו מעניק לי חוץ מהספר הקדוש, תרומה נכבדה לספרי מתיקות הדף היומי, ומברך אותי בברכות לרוב. ניצלתי את העת רצון לבקש כמה בקשות אישיות, הרבי מספר לי שזכה לראות כל יום את רבינו מרן הבריסקער רב זצוק"ל. התייעצתי על פרויקט גדול לזיכוי הרבים, הרבי התעניין לפרטי פרטים, נתן הדרכה וברכה, מקווה בסייעתא דשמיא בקרוב לספר על מה מדובר.

הרבי מתפלפל על נעים זמירות ישראל דוד המלך, למה כתוב על דוד המלך חי וקיים. היה לי קשה להתפרד מהבית הקדוש, מי אנכי להיות במחיצת הצדיק. נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, צוּזְאָמֶן - ביחד עם הרבנית הצדקנית שתחיה, בריות גופא, נחת דקדושה מכל הצאצאים, מכל החסידים, מכל התלמידים, מכל השכנים, ומכל עמך בית ישראל. שנזכה שמרן הרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו אמן.

אני רוצה להודות מקרב לב, לבני יקירו של הרבי, איש האשכולות הגאון רבי חיים יעקב ספרין שליט"א, ולנכדו הגאון רבי מרדכי גולדמן שליט"א, על הסיוע בנפש חפצה, ועל ההארת פנים, שכרכם הרבה מאד.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"מ דף מא, א' ניסן תשפ"ד)

מאוצרות המועדים

ובזה תבין מנהג ישראל תורה הוא להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל'ג בעומר, ט"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, וביום הזה עלה לשמי מרומים והוא יומא דהילולא דיליה, לאורו נסע ונלך, לכבוד ספרו הקדוש 'זוהר' המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, אשר כתב רבי אבא ביום הזה, והוא מאיר לנו בגלותנו עד כי יבא משיח צדקנו, דאתמר ביה ויאמר אלקים יהי אור, זה אורו של מלך המשיח יבא במהרה בימינו ויגלה לנו האור הגנוז, והמשכילים יזהירו זוהר הרקיע. ותבין לפי זה, אשר נתאמת לנו מאנשי אמת, אשר השמחה ביום הזה על ציון רבי שמעון בן יוחאי, היא שלא כטבע, דכתיב אור צדיקים ישמח (משלי יג, ט).

(בני יששכר מאמרי חודש אייר מאמר ג אות ט)

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661